

Küvadine küünlakuu

AIN KALLIS
tartu@postimees.ee

«Kliima muudkui soojeneb – lumikellukesedki juba väljas!» tähendas üks aiapida- ja Tähtvere linnaosas. Tundub küll nii olevat, sest veebruar oli tänavu soojem kui keskmine märts.

Ainult nädala jagu oligi veebruaris neid päevi, mil kraadiklaasi näit püsis kogu ööpäeva miinuste poolel. Viisteist aastat tagasi langes sel kuul õhutemperatuur 36 miinuskraadi lähedale, nüüd oli aga kõige külmemal ööl vastu iseseisvuspäeva vaid -13,7°C. Paar päeva hiljem oli sooja peaaegu 8 kraadi.

Säärase küünlakuuga võivad rahul olla vaid need, kes rõõmustavad väikese küttearve üle, samas nurisesid küll sportlased (lund vähel), küll autojuhid (teed lagunevad) ja põllumehed (oras kahjustub).

Tartu rohkem kui 130-aastases vaatlusreas saavutas tänavune veebruar soojuselt (-0,8°C) 8.–9. koha. Samale kohale jäi ka kogu talve (detsembrist veebruarini) keskmine temperatuur (-1,7°C). Nii et talv oli soe, kuid üldse mitte rekordiline.

Drakoni tulevärk

Küünlapäeval, 2. veebruaril, hakkas külmal teine silm vett jooksuma ja tegi seda terve kuu. Sademeid nii vihma, lume kui lõrtsina tuli Eestis veerandi võrra tavalisest enam. Kõige rohkem sadas Pärnus ja Viljandis (üle 40 mm), Tõraveres 29 mm, kõige vähem aga Jõhvis – 25 mm.

Lohemaa aasta algas virma-liste tulevärgiga. Edasi läks kevadiselt soojaks.

Kaks päeva oli otse kontemurduvalt libe: 6. ja 7. kuupäeval tuli Tartu meedikutel panna kipsi 44 kätt-jalga.

Lumi sulas kiirelt ja mattis lootuse sõita 13. veebruaril Tartu maratoni. Kuupäeva suur-ürituse nurjumises süüdistada ei saa: 1965. aastal oli küll nii kõva sula, et iga neljas katkestas, kuid 1983. aastal jäid ligi 7000 sõitjat ilmaga rahule.

Kuu teine kümmepäevak oli Tartumaal eriti soe: poolsajandi jooksul on see periood soojem olnud vaid 1995. ja 1974. aasta veebruaris.

Pakane paraadipäeval

Kõige külmem aeg oli mädise- ehk vabariigi aastapäev. Tallinnas oli veel hommikul 9–10 külmakraadi, paraadiks tõusis aga temperatuur 6 miinuskraadini, oli tuulevaikne.

Õnneks polnud tänavu sellist lumemõllu kui aasta tagasi või külma kui 1985. aastal. Siis oleks paraad ligi 30-kraadise pakase tõttu ära jäänud. Nüüd peegeldus päike sadadelt palves paljastatud peadelt.

Saja aasta eest

1900. aasta veebruar oli väga külm, nagu oli olnud ka jaanuar: -8°C. Temperatuur kõikus +1,2 ja -32° vahel. Lund sadas rohkelt (65 mm).

Kõige külmemad päevad olid 17. ja 18., ööpäeva keskmine oli -26°. Suurte tuiskude tõttu hilinesid rongid. Peterburist ei saanud mitmel päeval post – põhjuseks ikka «ilm ja külm».

Postimees hoiatas lugejaid karmi (s.o vingi) kätte jäämise eest, tuli ju palju kütta.

Suur-Tütarsaarel Soome lahel jäid 27 kalameest nädalaks jäätüki peale merehätta.

Vanarahvas ütleb, et mädisepäeval on pool lumest veel taevas. See osa hakkas sadama järgmisel päeval. Paari päevaga muutus lumekirme 5–7 cm paksuseks valgeks vaibaks, sama palju aega kulus selle sulamiseks vihma ning sooja tuule mõjul. Kõrgustikel lund veel jätkus, 27. veebruaril sai isegi Tallinna maratoni ära pidada.

Harukordne soojalaine

Kuu lõppes juba tõelise soojalainega. Selliseid aastaid ei ole just sageli, kui veebruaris püsivad mitu päeva ööpäeva keskmised temperatuurid 4–5 soojapüjala vahel.

Küünlakuu oli tänavu kõige soojem saartel: keskmiseks õhusoojuseks arvatati Ristnas +0,5°C, kõige külmem kant oli Kirde-Eesti (Narvas, Väike-Maarjas, Jõhvis alla -2 kraadi). Kogu Eesti keskmiseks temperatuuriks arvatati -1,1°C, mis on 5,6 kraadi kõrgem normist.

Keskmiselt tuule kiiruselt polnud kuu eriti silmapaistev, küll aga oli Tartumaal puhanguid üle 12 m/s kaheksal päeval.

Ain Kallis on klimatoloog.



Tavatu soojalaine meelitas juba veebruari keskel Tartus välja esimesed lumikellukesed.

OVE MAIDLA